

Akkervogels

Onder akkervogels verstaan we vogelsoorten die vooral broeden in akkerbouwgebieden en in gebieden met vollegronds groenten en bollen. Het gaat om vogels zoals patrijs, gele kwikstaart en grauwe gors. Deze soorten broeden deels ook in andere biotopen, zoals grasland en heide. Ook Kievit, scholekster, graspieper en veldleeuwerik broeden veel in bouwlandgebieden, maar de meeste vogels van die soorten broeden landelijk gezien in graslandgebieden. Zie daarvoor "Weidevogels" blz. ... De jongen van vogelsoorten zoals patrijs, zijn nestvlinders. Jongen van andere soorten, zoals gele kwikstaart en graspieper, zijn nestblijvers.

J. Dijkhuis, akkerbouwer te Warfhuizen (Gr): *"Ik spoor altijd al de nesten op van Kieviten en scholeksters en ga er omheen bij de landwerkzaamheden. De laatste jaren heb ik hulp van een vogelwachter. Het beschermen van de nesten kost tijd vanwege het af- en opstappen van de trekker. Ik krijg er geen vergoeding voor. Fazanten en patrijzen bescherm ik door slootkanten pas laat te maaien. Het levert wel resultaat op. De vogels komen steeds terug op dezelfde plek en soorten, zoals de gele kwikstaart en de veldleeuwerik, handhaven zich. Het geeft mij bevrediging als ik kan zeggen dat ik daadwerkelijk iets voor de vogels heb gedaan."*

Stimuleren van akkervogels

We onderscheiden maatregelen gericht op nestgelegenheid en voedsel en maatregelen gericht op nestbescherming.

Maatregelen gericht op nestgelegenheid en voedsel

• Voer een natuurgericht perceelsrandenbeheer

Veel akkervogels broeden in randen van percelen, in slootkanten en soms in aangrenzende bermen. Door die stukken land tijdens de broedtijd (eind maart tot begin juli) zoveel mogelijk te ontzien tijdens de werkzaamheden op het land, geeft u de vogels gelegenheid om een nest te maken, eieren uit te broeden en jongen groot te brengen.

• Wees terughoudend met bestrijdingsmiddelen

Veel akkervogels leven van insecten. Probeer daarom het gebruik van herbiciden en insecticiden zoveel mogelijk te beperken.

• Doe mee aan natuurbraak

Braakgelegde randen en percelen in akkerbouwgebieden zijn erg in trek bij vogels, zoogdieren en insecten. Kijk welke vogels er bij u voorkomen. Gaat het om geelgors, dan kan zo'n rand ook langs een houtwal liggen. Gaat het echter om veldleeuwerik en graspieper, dan kan de rand beter in het open land liggen. Zie "Bouwland" onderdeel "Perceel" blz. .. en "Perceelrand" blz.

• Nestbescherming

Bescherming van legsels van steltlopers of van de zeldzame grauwe kiekendief leidt tot een groter broedsucces en tot toename van deze vogelsoorten. Zo is het oostgroningse akkerbouwgebied van levensbelang voor het voortbestaan van de grauwe kiekendief in Nederland. Elders broeden ook kluten en kleine plevieren op bouwland. Bouwland blijkt de laatste tien jaar steeds belangrijker te worden als broedgebied voor Kieviten. Dat komt onder meer omdat veel grasland is omgezet in bouwland. Vooral op maïsland temidden van graspercelen broeden soms verrassend veel Kieviten en scholeksters. Nesten op bouwland lopen gevaar omdat allerlei werkzaamheden vlak na elkaar plaatsvinden: drijfmest uitrijden, ploegen of frezen, eggen en inzaaien. Op maïsland vinden die plaats in de tweede helft van april, vaak als er veel nesten liggen. Er zijn een aantal manieren om nesten te sparen:

- **Voer de werkzaamheden snel achter elkaar uit**

Is er weinig tijd of mankracht beschikbaar voor de bescherming van de nesten dan is het raadzaam om de opeenvolgende werkzaamheden zo snel mogelijk achter elkaar uit te voeren. Dan gaan alleen bij de eerste keer nesten verloren en sneuvelen er geen vervolgnesten. Wel is het belangrijk dat de rustperiode daarna lang genoeg is voor de vogels om de legsels uit te broeden.

- **Rijd om nesten heen**

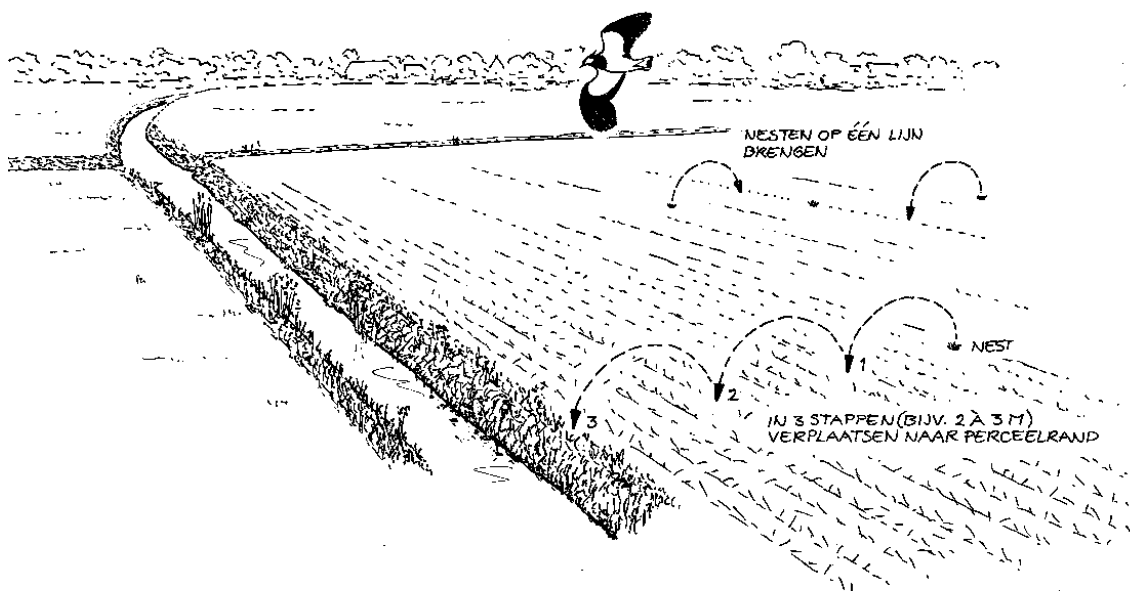
Hebt u de nesten van te voren opgezocht en gemarkeerd, dan kunt u om de nesten heen rijden of de machine optillen. Dit levert bij de meeste werkzaamheden weinig problemen op. Laat u het werk door een loonwerker doen, informeer hem dan over de plaats van de nesten.

- **Verplaats nesten zonnig**

Het is mogelijk de nesten te verplaatsen, bijvoorbeeld naar de vorige werkgang. Dat gaat goed bij kievit en scholekster, bij andere soorten wat minder. Verplaats eieren alleen als ze bebroed zijn. Maak een nieuw kuiltje en zorg voor een stevige bodem. Verplaats de eieren en leg wat strootjes uit het oude in het nieuwe nest. Dat zorgt ervoor dat de eieren bij veel neerslag niet vast raken in de grond. Maak het oude kuiltje onherkenbaar anders gaat de vogel naar zijn oude nest.

Een nest kan meerdere keren worden verplaatst. Verplaats een nest voor de tweede keer als de vogel weer een tijdje op het nest heeft gezeten. Verplaats een nest per keer niet verder dan circa 2 meter, anders vindt de vogel het niet terug. Bij meerdere verplaatsingen is het makkelijk om het nest op een bloempot te zetten.

Na het zaaien kunnen de nesten in de rij tussen de planten worden gelegd. Bij vervolgwerkzaamheden hebt u er dan minder last van.

Voorbeelden van nestbescherming op bouwland

Arbeid en financieringsmogelijkheden

Bescherming van legsels kost enige uren per seizoen. Voor de kosten bestaat geen landelijke regeling, er is sprake van vrijwilligerswerk. In het kader van vergoedingen is er de mogelijkheid om een beheersovereenkomst af te sluiten gericht op beheer als graanperceel via de landelijke of provinciale regeling voor natuur en landschap (zie hfst. 5 Financieringsregelingen). Informeer hiernaar bij uw adviseur.